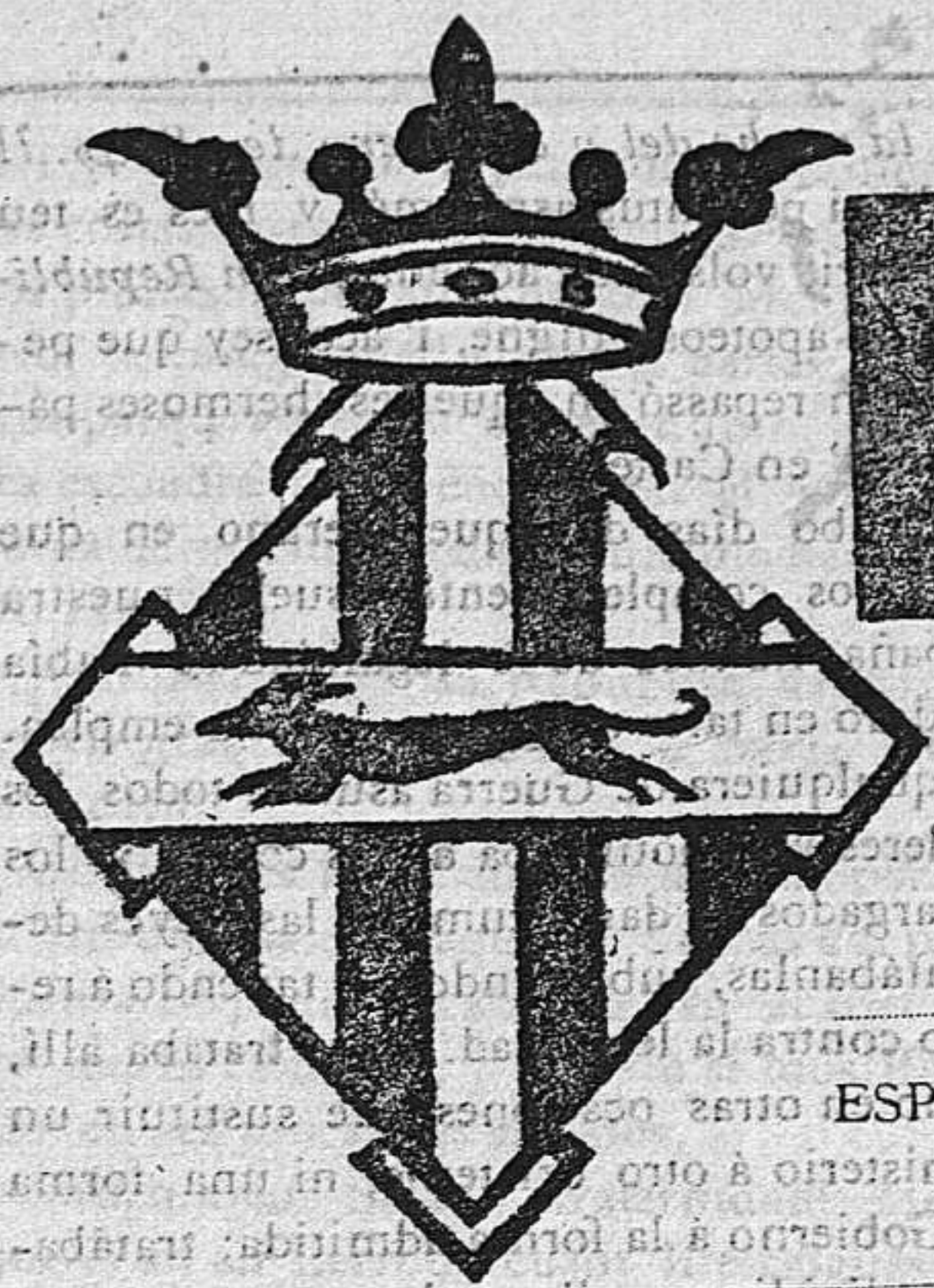

Es Ca d' Inca
St. D. Ramón Soler de la Plana
Palma

Es Ca d' Inca

Lladrarà cada diumenge mentres li donin que menjar

Administració e Imprempta: S. Francesch, 23.

ESpanya: UNA PESSETA CUATRIMESTRE :: ESTRANJER: DUES IDEM. IDEM

PAGO PER ADELANTAT

LES FIRES D' INCA

Les Fires y Festes que feren a Palma a principis d' Agost passat, segons l' opinió general, pecaren de massa nombres festivals, de massa divertiments inútils y de massa plassa de toros, y encare aixís, donaren resultat, més, qu' el que tothom esperava.

Molts les qualificaren d' unes festes sense fires; les d' Inca son al revés: son unes fires sense festes, sense un pensament per les belles arts, sense un mot per la vida intel·lectual.

Enrahonem un poch.

Justa es la fama de que gosan les fires d' Inca d' ésser les millors y més populoses de Mallorca; perquè, realment, la seva importància es excepcional. Els carrers y les places son petits per contenir els batzets de gernació y els productes de tota classé que de totes bandes acudeix. Places, carrers, corteres, mercats, entrades, tot es convertit amb una gran exposició de gèneros d' industria, d' agricultura, de grosses y petites barqueres. Imposible seria voler contar les compres y venudes, que se fan amb un sol dia dins nostres mercats.

Quines serán les causes que donan tanta importància a nostres fires?

No ens serán males d' apuntar:

1.ª S' avinentesa topogràfica, atopadissa per tots els habitants de l' Isla, per caure Inca en son centre; y tenir la tirada y la costum, de moltes centuries enrera, de venir a fer dijous y a firar els vehins dels pobles de la regió del Nort.

2.ª El caràcter hospitalari que

distingeix els inqueros; puis, que es ven moltes vegades, que fan més cas y més bona acollida a n' els esters, que a los mateixos compatricis.

3.ª Ferles a un temps oportú; are qu' han acabada la darrera cullita dels camps, y el pagés frissa de vendre les barqueres, y el ciutadà y el manestral ha de fer provisió per s' hivern; sobre tot: ha de comprar blat y es porquet; que una casa sense botiferrons com qui no sia mallorquina.

4.ª Trobar a Inca un de tot. Desde la jugueta del infant fins a n' el joch de mules que cerca al senyor hiziendat, per junyir a son tronch, se troba en nostres mercats.

5.ª La quinta, qu' hauria d' ésser la primera, es negativa. Si en lo primer qu' haurian de topar els firers que visiten nostra ciutat, heuria d' ésser en s' esca de s' iniciativa oficial. ¿Y qu' han fet els homs del municipi per lograr que nostres fires estassen a s' altura de sa vida moderna? llevat de la plassa del bestiar y mantenir s' orde, res absolutament res.

El mon dona voltes; y lo que ahí era una cosa de primera, avuy es de segon o tercer orde. La civilizació moderna presenta les fires amb programa y demunt el prosaich comer hi ha volgut la poesia, la música, la pintura y totes les belles arts. Noltres no ns hem moguts el beabá, ni una passa més hen donada devant sa primera que demaren nostres avis. Y si élls se posaren es cap demunt de s' altura del seu sigle amb la fundació de les fires, (a n' aquells temps establir els dijous y

les fires ja era lo més que se poria fer) noltres per aquest cantó vivim un sigle atrasat.

No s' pòt negar que s' iniciativa particular no hage fet molt a Inca, establint droguerries, panyerries, fábricas, magatzems, botigues, per vendre en gròs y a la menuda: fondes, hostals, y grans posades per alojar les cavalleries y comoditats de tots els firers qu' ens visitan, etc. etc. Però els Ajuntaments ¿qu' han fet pel bé general? Si les fires d' Inca per la seva naturalesa ja son tan importants y populars ¿qué ferian si les embellian amb quatre adornos? No feren unes fires y festes amb esposicions a Sóller, a Manacor y darrerament a Palma, ¿perqué no n' han de fer a Inca tenguent probabilitats de millors resultats? No som partidaris de molta festa, que no ha de pujar més sa corda qu' es bou; però si, d' una cosa graduada. Unes esposicions d' agricultura, industria y belles arts, premiant les millors entitats presentades: un certamen de música o literatura (1) etc... un divertiment lícit, una funció d' Iglesia y un nombre p' els pobres que tengués cada fra, ens sembla que n' hi hauria prou.

Que a Inca vendria immensament més gernació no hi ha que duptarhó; y que seria una riquesa que resultaria a benefici de tots, salta massa a la vista. Hi ha qu' observar que molts venen a fra, solement per pessatjarse, resolts a tirar un quern de duros sívé s' ocasió; però a Inca, si no muda molt la cosa, no se farà res de bò may.

Y mentres els amichs d' Es Ca d' INCA; predicarán per l' engran.

(1) Bona ocasió per obrir un concurs, oferint una cantidat suficient, a la millor y més detallada historia d' Inca.

Es Ca d' Inca

diment de la Pàtria petita, per l'hermosura y netesa d'aquesta ciutat, y per la moralitat dels seus moradors, els homos polítics predicarán: *vòts, vòts, eleccions, candidatura*; y nos tractarán, a n'els qui están encurollats per la perfecció y exaltament del poble que nos vé nexer, d'*estremosos y de fanàtics*. Vulla Deu, desxondir a les classes neutres, no per fer política, sino per dur homos demunt la sala que sentíssen per les arts y p'els oficis, p'el benestar y l'engrandiment del poble, homos, que fossen la verdadera representació de tots els rams y elements de vida d'esta ciutat.

DANIEL.

Anyorança

*La senyora ja no plora,
Són cavaller ja es vengut,
Era a terrés molt enfora,
El bon temps ja ha aparegut,
Ja ha arribat la ditxosa hora;
—Esposa mia, l'hi ha dit,
¿Qui us ha prés los cabells d'or?
—L'anyorança, mon marit,
L'anyorança de mon cor.*

*En el castell hi ha focs,
Y els drap-rasos han penjat;
Hi ha alimares y jochs
Perque el comte es arribat.
La comtesa ja du flochs,
Y d'or y plata el vestit.
Y diu: —Gales no portava
Cuant no hi ereu, mon marit,
Perque molt eus anyorava.*

*—¿Qui eus ha robat el color?
¿Qui eus ha ennigulat la vista?
Objecte de mon amor, no se
Molt mes gallarda eus he vista;
Y are vetx ab gran dolor
Que vostra cara ha engroguit.
¿Com haveu fet tal mudança?
—De tot quant deis, mon marit,
La culpa en té l'anyorança.*

*—Vida mia, aquí m' ténia;
Vós sereu lo meu miray,
Alegre, alegre viviu,
Jo no vos deixaré may.
¿Per qué encare eus asligiu,
Donant pena a lo meu pit,
Robantli tota alegria?
—L'anyorança, mon marit,
M' ha causada malaltia.*

*En el castell hi ha dol
Perque la senyora es morta,
Y ab tan amarch desconsol
El conte no s' aconorta;
D' ella apartarse no vol,
Recordantse que l'hi ha dit:
—Adéu, adéu, esperança,
Jo vos ne fas mon marit.
Un llegat de m' anyorança.*

*Una fantasma se veu,
Des que morí la senyora,
Del fossar baix de la creu.
Es son espos que l' anyora,
No es fantasma, no ho cregueu.
De grans mals se sent ferit,
Y diu: —Alsaume la llosa,
Que jo no vull altre llit
Que el que té la meva esposa.*—
Victoria PENYA.

Carta uberta

A D. Vicente Blásco y Bañez.

(ACABAMENT.)

Aném a una altre cosa, abans que'm fugi des cap. T' he de doná un bon consej. Trob qu' hauriau de procura te ses paus ab en Rodrigo Soriano. Digas lo que digas, es un alot de sa familia que demostra essé un bon republicá tan cultó y civilisat com heu pugas essé tu, (y dispensa sa franquesa), cuant anareu plegats a s'estrangé a doná vives a sa República a las barbas del Rey de Bèlgica. ¡Civilisació pura!

¡Lástima qu' es vostro plet no s' haja pogut arreglá ab una mica de duelo y una berenada que vos haguessen deixat s' honor, per soyat qu' l' haguéssu duit, n' es brillant qu' es cul d' una pella.

Tan mateix, com tots dos teniu una ploma tan delicada, apenes vos prepassareu... Unes cuantes frasses una mica acalorades, com no podia essé de menos; pero, no hu paga es parlarne: *infame, canalla, traïdor, cobarde, borratxo*... Cuatre frioleres. Un republicá no ha de essé tan susceptible.

Y ara lo que m' resta es fe vots an el cel (ó més ben dit a l' infern), perque sortiuguem d' aquest règimen semi-seuvtaje y entrém de ple dins es camí de sa civilisació y de sa cultura de les quals tú y en Soriano sou es verbo com heu provaren ses vòstres guerrés civils y humanitaries p' es carrés de Valencia y ses hermoses planes literaries que mutuament vos endreçareu desde ses columnes de «El Pueblo» y «El Radical».

Sa monarquía heu ha perdut tot, y está ben provat que ningú en te culpa més qu' el rey, des mateix modé qu' está provat que cuant en es nostro imperi no se ponía es sol, era gracies an es republicans y a ningú pús. En camvi, com digueru molt bé, aquella *joven república* del 73, derrocada pé sa traició (¡traïón!), no va perdre res, *ni una pulgada*. Bé es veritat que no tengué temps la pobre.

Dues coses hi ha a s' Historia d' Espanya que no he pogut olvdá may: sa dominació d' es moros y sa des republicans. ¡Ab quina fruició y entusiasme estudiava cuant anava a Montission aquell párrafo gloriós des Zabala que diu: «Los hechos culminantes de la historia de la República española son: la rupura de nuestras relaciones con Inglaterra y Francia, la desorganización del cuerpo de artillería, los desórdenes de Málaga y Cartagena la recrudescencia de la guerra carlista y la disolución del congreso pr el general Pa-

via la noche del 2 de Enero de 1874»...!!

Y si per entusiasma més y més es teu auditori, vols fe de aquella *joven República* una apoteosis digne, t' aconsej que peguis un repassó an aquestes hermoses páginas d' en Castelar:

«Hubo días de aquel verano en que creíamos completamente disuelta nuestra España. La idea de la legalidad se había perdido en tales términos, que un empleado cualquiera de Guerra asumía todos los poderes y lo notificaba a las cortes, y los encargados de dar y cumplir las leyes desacatabanlas, sublevándose ó tañendo a rebato contra la legalidad. No se trataba allí, como en otras ocasiones, de sustituir un Ministerio a otro existente, ni una forma de Gobierno a la forma admitida; tratábase de dividir en mil porciones nuestra patria, semejantes a las que siguieron a la caída del califato de Córdoba. De provincias llegaron las ideas más extrañas y los principios más descabellados.»

«Unos decían que iban a resucitar la antigua Coronilla de Aragón, como si las fórmulas del Derecho moderno fueran conjuros de la Edad Media. Otros decían que iban a constituir una Galicia independiente, bajo el protectorado de Inglaterra. Jaen se apercibía a una guerra con Granada. Salamanca temblaba por la clausura de su gloriosa Universidad y el eclipse de su predominio científico en Castilla. Rivalidades, mal apagadas por la unidad nacional en largos siglos, surgían como si hubiéramos retrocedido a los tiempos de zegríes y abencerrajes, de agramonteses y viamonteses, de Castro y Laras, de Capuletos y Montecos, de guerra universal. Villas insignificantes, apenas inscritas en el mapa, citaban Asambleas constituyentes.»

«Y entonces vimos lo que quisiéramos haber olvidado: motines diarios; republicanos muy queridos del pueblo muertos a hierro en las calles; poblaciones pacíficas excitadas a la rebelion y presas de aquella fiebre; dictadura demagógica en Cádiz; rivalidades sangrientas de nombres y familias en Málaga, que causaban la fuga de la mitad casi de los habitantes, y la guerra entre las fracciones de la otra mitad; desarme de la guarnicion de Granada, después de cruentísimas batallas; bandas que salían de unas ciudades para pelear ó morir en otras, sin saber porque ni para qué, seguramente, como las bandas de Sevilla y Utrera; incendios y matanzas en Alcoy; anarquía en Valencia: partidas en Sierra Morena; el cantón de Murcia entregado a la demagogia y el de Castellón a los apostólicos; pueblos castellanos llamando desde sus barricadas a una guerra de las comunidades, como si Carlos de Gante hubiera desembarcado en las costas del Norte; horrible y misteriosa escena de riñas y puñaladas entré los emisarios de los cantoneros y los defensores del gobierno en Valladolid; la capital de Andalucía en armas; Cartagena en delirio, Alicante y Almería bombardeadas; la escuadra española pasando

del pabellón rojo al pabellón extranjero; las costas despedazadas; los buques como si los piratas hubieran vuelto al Mediterraneo; la inseguridad en todas partes; nu estros parques disipán'lose en humo, y nuestra escuadra hundiéndose en el mar; la ruina de nuestro suelo, el suicidio de nuestro partido.»

Així parlava de sa República española aquell gran republicà que n' havia estat president.

Qui pogués tornà alcansà una temporada tan ditxosa com aquella! Trabay em per alcansarho ja qu' encara no han acabat sa son tots es catòichs, y á veure si mos lluhim en ses pròcsimes eleccions.

Amich meu: Salut y fraternidad! Memories an en Lerroux cuant li escrigues y an es demés santons de ses Kábiles, y mandar.

Ton afm.

Aben-ASTORAT.

Estimats lectòs, NO SÉ QUÉ dirvos.

Fa temps que desitjava enviá qualche pellarenca o osset a n' es Ca, però, o per poca lleguda, o per poch's jochs, que van la revessa d' eis anys, o per *no sé qué*, me passava es temps sense enviarli ni comendacions. Un parey de vegades havia provat d' agafá sa ploma, no més que per quedá bé amb sos seus amichs, però per molt qu' apretás es front amb so call de sa mà esquerra no me'n sortia gens de such de cervell y amb un «jo *no sé qué* dirli» dexava está altre volta sa ploma tota roveyada.

Però, surti axí com surti, d' lavuy no pas més no perque es Ca anyori cap falagadura meua, que ab justici la pot teni per a menos ab tantes com ne reb de sobra dels de ca-seua mateix, sinó perque no yuy que'm motetjin y amb rahó, de fetjut ó pererós y de mal pagadó; pererós m' ho poren dí, si no corresponch, axí com pugue, a ses atencions dels seus amos, y mal pagadó també, si no pach amb qualche golosina ses franqués (fora *cumpliments*) y püntuals visites que'm fa cada setmana es xalest animaler, qui, axí com el rey s' alegra d' una flor, també s' recorde del qui fá cas d' ell.

Per axò agafá sa ploma y... *no sé qué* escriure: ¡Ja hu val! *no sé qué* com que'n fogis de sa boca, me fes ballumes per devant y m' aturás sa mà que ja no poria aná més ronsera.

Vaig está altre pich dos per tres per doná es joch per escampat, quant me caigué en ses mans, supòs del ayre del cel, un tros de revista veyá, ahont un les se dava fort ferm, per falta de *garbayons*, amb so *no sé qué*. A mi en vengué allò com l'anell al dit y heu vaig lleijí; conu tot-dos cercavem lo mateix, qu' era es sortirne des triunfs, mos entenguerem, mos ferem amichs donantnos sa mà, o per milió dí, ell me *da sa maneta* per sortirne jo axí com ja n' havia sortit ell en temps seu, y veisme aquí volguent treure partit de lo qu' antes me regava colsades sens dexarme escriure: fins

ara no vos havia ditres per *no sé qué* dí, y avuy intent quedá be enviant un... *no sé qué*. Entesos, eh!

Es meu amich (improvisató de conveñi:nci) diu que es *no sé qué* ve essé es *mediocribus* de n' Horaci, y que en Feijóo en parla dient *no sé qué*... que dexarem aná perque jo no n' hi entench palada amb axò de llatinassos, y llavò que a n' es *cans y musichs* no mos importa molt, ni convé tampoch cavá tan fondo, ni enfilarnos molt amunt, per pò de quedá enterrats o penjats al ayre. N' hi haurá prou amb so *no sé qué*... que segueix.

Quant tot está ben sucut y no hi ha manyes per treure n' més de such, es *no sé qué* comensa a teni molta d' importanci. Per axò, es *no sé qué* es sa rahó que demostra que ses altres curteijant prou. Per exemple; jo avuy,

Es *no sé qué* es es motlo de tot lo que no se vol o no se pot amotlá.

No sé qué, responem devegades a qualche pregunta importuna, que mos distreu des... nopensá en res.

No sé qué tench avuy que tot me diu tort! esclama qualqu ple de mal humó y mig avorrit.

No sé qué m' ha agafat avuy, diu tot sorré un, a qui han comenat fer algun trabay de cap o com un poeta qu' encalsá s' inspiració que li suig.

No sé qué daría per haver fet tal cosa, per teni tal altre, per veure en fulano, per essé a tal part o per no haverhi d' ana etc., etc., es lo que surt cada día de mil boques generoses dels qui tenen tal voltiá ses butxaques ben estretes.

No sé qué tench avuy que res en surt bé, deim tots a lo menos dues vegades per setmana.

No sé qué m' passa de fastidiat qu' estich, diu molta gent entremig de badays d' un forch.

No sé qué fer, que dir, que pensar, que créure, se sent cada instant y per tot arreu.

No sé qué tench... no m' trob bé, dich jo moltes vegades cantant ab molts d' altres.

No sé qué t' trob de poch ensá, diu a s' atlotra qualche estimat gelós.

No sé qué paréxes, diu qualche dona estirada o germana cuidadosa a s' homo o germá que surt de ca-seua sense espolsarse y véssit a la miórxa.

No sé qué dir més de lo que tench dich diu qualche escritoretxo curt de gambals, quant ha acabat es menuts. (No hu dich per jo.)

El significats des *no sé qué* son molts y de distints sentiments; no son sempre negatius com pareix toiduna per sa frase mateixa, sinó també serveix per significá lo positiu, devegades sa rahó, mateixa de ses coses, sa característica d' una persona, d' un objecte, però que no sabem o no porém definirho amb propiedat y l'anomaniam: *un no sé qué*. Li trop *un no sé qué*. En Fulano te *un no sé qué* de simpatic. Tal lloch te *un no sé qué* d' atractiu y vicios. Tench *un no sé qué* que'm fá está

melancòlich. Se sentia *un no sé qué* de tendresa y dolsura.

Devegades, quant s' han emprat rots es adjectius més favorables, quant han abocat tot es repertori de ses alabanses demunt es subjecte o objecte que volen posá més amunt que ses estrelles, o al revés, quant han desjectat una cosa fora mida lo que se vol tirá a fons; llavò encare rebat e clau, ab més forsa que tot lo dit antes, sa frase: *un no sé qué*, seguida d' un calificatiu de bondat lo de dolentia, que'll axeca amb paumes d' or o l' esclafa sens compassió.

Basta, que llavò m' fáta massa llarch; Ell sabéu que n' hi ha de telay no pereix, amb aquest *no sé qué*!

Y mirau, si devegades diueu lo que me estorbava per escriure a n' es Ca m' ha servit per regalarli aquest plaret mal arreglat de *no sé qué*... anomaniarlo, en no essé de Filologia mal *filada*. Lo qu' hey importa que li agradi, encare que sia fat y mal cuit.

Ara m' ha venguda a sa memori aquella cansó que per acabá y ferhi caramull hey escaurá bé demunt es platel.

S' altre día no sé ont vaig encontrá no sé qui,

ell me va dí *no sé qué* y jo... *no sé qué* vaig dí.

Un *Musich de l' Arraval*

CRONICÓ

Octubre de 1903

Día 9.—Torna a Madrit sa familia Real.

—Se fa publich qu' el tribunal d' honor format al Sr. Torres Cartas, proposa sa separació d' aquest d' el Copi d' Enginyers, y sa proposta passa a s' informe del Suprem de Guerra y Marina.—Se declaren en vaga el empleats de consums de Valencia, y aprofitant aquesta ocasió els *matuteros* entren moltes mercancies.

—La societat d' aereonautes de París, obsequia ab una expedició al arxiduch Salvador d' Austria y a D. Jaume de Borbón; se fa felizment, essent molt aplaudits el intrépits aereonautes.

Día 10.—A Valencia s' arretgla se vaga de consums.

—A Munich passetjense sa Princesa de Asturias ab automòvil, topa ab un carro cayguent, y se fer algunes ferides a sa cara.

—P' els asuntos de Corea, s' han crusat altives notes, entre els governs de Rusia y del Japon.—A Budapest, 1.000 vaguistes cometen graves desordes, essen reduits per la policia y detenguts més de 300.

Día 11.—A Ibiza degut a sa iniciativa des Comandant de Marina, per sa creació d' una Cámara de Comers, se reuneixen molts de comerciants, naviers e industrials, aprovant es reglament de s' espresada institució y nombrant sa Junta Directiva.

—A Bilbao, antes de sa peregrinació a Begoña, en ella y després d' ella els catòlics son envestits p' els anticlericals, que havien fet un mitin, tenguent aquells que defensarse. Sa lluita va esser sangrívola, resultant alguns morts y devés 40 ferits. Hey hagué cargues de sa guardia civil, y per

part dels lliurepensadors horribles sacrilegis —Visita a S. Sebastià l'espresident de sa república francesa, Casimiro Perier.

—Bulgaria ordena sa movilizació de ses reserves.—Ses tropes del Roghi son derrotades.

Dia 12.—A Manacor va caure una paret amitjera d'una casa, matant un home y ferint gravement a un fill seu.

—Les festes del Pilar son solemnissimes y hey ha molts de forasters.—A n' els sucesos de Bilbao han seguit ses denencions, esplicacions oficiosas, procesos, etc., sempre de rubrica.—Sa Junta central de Patronat dels metjes titulars elegeix president al Sr. Maura.

—S'asegura que a sa presa de Masansphó, en el sur de Corea, p' els japonesos, ha seguit la declaració de guerra per part de Rusia, y qu' esta nació ha enviat go barcos a ses costes del Japon.

Dia 13.—Es Consey de ministros proposa s' indult de varis reos conennats a mort entre els quals se troba sa famosa Cecilia.—Mor s' exminstre de Gracia y Justicia des partit liberal D. Juan Montilla.—El diputat catòlich senyor Urquijo, protesta energicament contra les autoritats de Bilbao, que no ampararen els drets del vehindari catòlich, consentint que fossin atropellats p' els revolucionaris, Sa premsa imparcial confirma aquelles aseveracions.

—No es certa sa ruptura d' hostilitats entre Rusia y Japon; lo que si es cert que adopten medides de previsió.

Dia 14.—A Palma es vespre dos homes se barayarea, resultant tot dos ferits gravement.

—Consey de ministros: es president esposa es pla parlamentari del Govern, forman part d' ell, nombrosos projectes essent el mes important el que se refereix a n' els camvis obra d' en Villaverde.

—A les quatre des de vespre arriben a Paris els reys d' Italia.

Es CRONISTA.

Lladrades y moxonies

Nostre recaudador des pobles forans acaba de fer sa volta, des primer quatrimestre.

Suplicam a n' es suscriptors que no va encontrar, per no estar a ca-seva, que se posin cabals amb aquesta administració; no vulguin que ses camés coxes fassin tornar cox des quatre pens a nostro Ca, y lo mateix deim a n' els suscriptors de fora Mallorca, ahon no arriba es cobrador.

Poreu enviar es valor en sellos de 5, 10 y 15 centims. Ell no heu paga quedar malament per una pisseteta.

Sa costum de fer musiques el disapte de les verges a ses fradines se pert de cad' any.

Enguany a Inca s' en feren molt poques.

Es qu' els fradins se deven estimar més posarhó amb bunyols.

Fa una temporada que tornen corre monedes de plata falses. A Palma y Manacor han agafats uns quants d' aquests marcaders de negocis tant lladroners.

A Inca el derrer dijous, amb una sola compra donaren més de la tercera part de moneda falsa. Nos han dit: que la cosa s' arretglá a les bones perque no donassin part; pero noltros, avuy la donam el Sr. Batle perque fassi espiar, are per les fires, a n' els qui van de tres qui ne gafe quatre, sobre tot fasin moltes passadetes devers sa cortera del blat.

Dues setmanse fá que mentres netetjaven el carrer del Capitá, nostros cajistes desfeyen una lladrada qu' havian composta quantre aquell femer públich, y are ja nos sab greu haver fet sa feyna d' en jofá, per que torna estar com abans; amb feines y animals morts.

Si sabíam qui son, els estirats que fan aquestes endameses, publicariam el seu nom a fi qu' es Batle los posás multes o los escalivás fentleshó llepar com va fer un dels batles passats.

(Acaben de dirnos quel' han tornat fer net.)

Y a propòsit d'això; a Inca hey ha hagudes una partida de pútrides y encara correm.

N' hi ha que donen sa culpa a sa poca netedat y poch esment qu' observan les families que les tenen, a ses olors que per tot se senten, amb aquets treure'l fems, amb aquets animals morts y aigos brutes que tiren a n' els carrers.

Per aquí, es necessari qu' el poble s' instruesca y no n ses doctrines d' en Blasco y en Lerroux. Si tothom sabia y se feya es cárrech bé que de ses inmundicies surten aquets animalons pestilents que van per l' ayre y qu' en entrar dins sa boca d' nua persona ja té billet, no esperarian ses correccions governatives per estar alerta amb sa netedat, per que heu ferían per sa propia salut.

Recomenám a nostros lectors la lectura d' aquesta circular, que repartim, ahont trobarán una explicació que dona nostron amich D. Joan Amer, com y de quina manera se curan las malalties de la boca segons els adelants moderns estrangers, y els qu' ell ha conseguit gracies a la seva molta

esperiencia y profundós estudi en la materia.

D. Joan Montaner y Vich ens fa sebre qu' ha rebut es generos de s' Otony e Hivern, invitannos es mateix temps, per visitar es seus magatzems.

Agrahim a dit senyor s' atenta invitació.

Publicacions rebudes

El núm. 19 de l' important revista literaria *Catalunya*, ab trabays d' en Josep Carner, Joan Rosse' ló, Joan Alzina y Melis, M. Vidal, La senyora Pepa, R. Montaner, J. M. Tallien, el pla d' estudis del Institut Obrer Catalá, y Actualitats, Premsa y Llibres.

El núm. 667 de la revista agrícola *El Labriego* ab importants trabays d' en Claudio Oliveras Massó, y procediments útils.

Els núms 10 y 64 de los setmanaris satirichs *La Barretina* y *Cu-Cu!*

També hem rebut *Contra la tisis* nota mensual, corresponent al mes d' Octubre, endressada a popularisar los conexements contra la tuberculosis, que publica a Barcelona, lo Dr. D. Agustí Bassols y Prim.

Lo contengut en aquest número, es una nota indicant lo fet durant el mitj any que sa que surt, y diu que durant aquest temps s' han vist alguns resultats pracths en forma de disposicions administratives, qu' han tingut per objecte, la prohibició d' escupir en els tranvies, la desinfecció de la roba y les precaucions respecte a la bruta, la desinfecció dels cotxes, etc. de totes les quals sen felicita, sobre tot per quant han sigut ben rebudes, senyal de qu' eran desitjades.

Segueix diguent que durant aquest mitj any s' ha parlat de dispensaris y de sanatoris, y si bé no s' ha fet tot lo anunciat (lo qual no es d' estranyar perque son coses que requereixen molts medis) no obstant s' ha arribat ja el fet important de crear una Societat anònima para aixecar sanatoris en la cordillera del Tibidabo y cal dir que les persones qu' estan al front son garantia que la cosa anirá endevant.

Lo treball fet durant aquest mitj any, ha sigut de la major importancia; y en aquest sentit hem de felicitar al Dr. Bassols y desitjar que vagi endevant perque com diu ell lo fet fins are es tan sols terraplejar lo camí, perque l' idea anti-tuberculosa pugua fer via.

Ademes d' esta nota, du una invitació als metges de fora, para la creació de sanatoris sencills; un article sobre tisischs pobres; la correspondencia sobre questions de la mateixa malaltia, y varies noticies.

AVIS AL PÚBLICH.

Tots els dijous passarà a Inca el Callicida D. Jusep Porta, que cura unyeros sense fer gens de mal, lo m teix que tota casta de calls y uys de poll, aviat y birato, a n' es carrer de la Sala fondá de (an Janer) INCA.

POSTALS

A sa casa PINTOR FOTÓGRAFO de B. Payeras carrer de S. Bartomeu, n.º 15, hey ha un rich, caprichos y variat surtit de cartes postals capas de satisfacer es més refinat gust deis aficionats coleccionistes.

Casa per arrendar.

En aquesta impremta vosna darán rahó d' un de planta baixa, pis y porxo, que te al costat cotxeria y un epayós jardí.